

WŁĄCZ MYŚLENIE!

Autor scenariusza: Maria Piotrowska

Blok tematyczny: Wakacyjne szlaki – krainy geograficzne

Scenariusz nr 6

I. Tytuł scenariusza zajęć: Na górskim szlaku – legenda „O Janosiku”.

II. Czas realizacji: 2 jednostki lekcyjne.

III. Edukacje (3 wiodące):

- polonistyczna,
- plastyczna,
- przyrodnicza.

IV. Realizowane cele podstawy programowej:

- **edukacja polonistyczna:**
 - tworzy wypowiedzi w formie ustnej lub pisemnej; kilkudzaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis – **1.3a**
 - uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji – **1.1a**
- **edukacja plastyczna:**
 - podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu jak; kształt barwa, faktura w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały , narzędzia i techniki plastyczne) – **4.2a**
 - realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym (stosując określone narzędzia i wytwory przekazów medialnych) – **4.2b**
- **edukacja przyrodnicza:**
 - nazywa charakterystyczne elementy typowych krajobrazów Polski; nadmorskiego, nizinnego i górskiego – **6.3**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

- wymienia zwierzęta i rośliny typowe dla wybranych regionów Polski: rozpoznaje i nazywa niektóre zwierzęta egzotyczne – 6.4
- obserwuje i prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wiąże przyczynę ze skutkiem – 6.1.

V. Metody:

- metoda projektowania okazji edukacyjnych,
- praca manualna,
- dyskusja dydaktyczna,
- pogadanka.

VI. Środki dydaktyczne:

- **do doświadczenia:** 3l śmietany 30%, miska, sitko, mikser do ciasta, naczynie do zlania maślanki, drewniana łyżka.
- **inne:** przybory piśmiennicze, karty papieru rysunkowego, legenda „O Janosiku”

VII. Forma zajęć: praca indywidualna, w zespole klasowym, w grupach.

VIII. Przebieg zajęć:

- **Część wprowadzająca.**
 - Wprowadzeniem do zajęć jest indywidualne rozwiązanie przez uczniów prostych równań matematycznych. Pod wartościami liczb, uzyskanych w czasie rozwiązywania działań ukryte są litery, z których należy ułożyć hasło. Stanowi ono temat zajęć.

- **Równania**

$$5 + 25 = \dots$$

$$25 + 15 = \dots$$

$$12 + 38 = \dots$$

$$25 - 5 = \dots$$

$$10 - 8 + 18 = \dots$$

$$10 - 0 - 9 = \dots$$

$$15 + 15 + 15 + 15 = \dots$$

WŁĄCZ MYŚLENIE!

1	10	20	30	40	50	60
A	S	N	O	I	K	J

Odp. JANOSIK

- **Zadanie otwarte.**
 - Próba odpowiedzi na pytanie: *Kim był Janosik?*
- **Część warsztatowa.**
 - Opowiadanie przez nauczyciela legendy „O Janosiku”. Rysowanie wizerunku Janosika przez uczniów, na podstawie wyobraźni pobudzonej opowiadaną przez nauczyciela legendą.
- **E - doświadczenie – załącznik do scenariusza zajęć.**
- **Pytania/ zadania/ inne czynności utrwalające poznane wiadomości**
 - Pogadanka na temat losów bohatera legendy „O Janosiku”
 - Dyskusja uczniowska na temat życia „zbójników” – miejsce ich życia (wyjaśnienie określeń grot, jaskinia, dziupla)
 - Prezentacja fotografii górali w tradycyjnych strojach ludowych.
 - Dyskusja na temat orientacji przestrzennej ludzi w górach – przypomnienie kierunków północ, południe, wschód, zachód. Obserwacja przyrody – miejsce mchu na drzewach i skałach jako wyznacznik kierunków geograficznych.
 - Wyjaśnienie pojęć; tańczyć zbójnickiego, ciupaga, skiba ziemi.
 - Wykonanie przez uczniów ciupagi z kartonu.
 - „Zbójnickie muzykowanie” – słuchanie muzyki folkloru góralskiego.
 - Taniec w rytm muzyki góralskiej z wykonaną przez siebie ciupagą.
- **Dodatkowe czynności / zadania / pytania dla:**
 - **ucznia zdolnego** - odpowiada na pytanie: Kim byli zbójnicy i jak wyglądało ich życie w górach?
 - **ucznia ośmioletniego** – opisuje wygląd stroju ludowego górala z Podhala

WŁĄCZ MYŚLENIE!

- **ucznia wymagającego pomocy** – odróżnia folklor góralski od innych gatunków muzycznych, oraz próbuje tańczyć w rytm tej muzyki.
- **ucznia dziewięcioletniego** – pisze zdania na temat losów Janosika – głównego bohatera legendy.
- **Podsumowanie zajęć:**
 - Legenda „O Janosiku” jest jedną z najbardziej znanych i lubianych legend, przekazywanych z ust do ust od wielu już pokoleń. Do dzisiaj nikt nie podjął się spisania tej historii, dlatego słuchając jej od naszych babć i dziadków możemy tylko w pamięci zostawić jej ślad. Bohater tej legendy to góról pochodzący z Białki Tatrzańskiej o imieniu Janosik. Ten z pozoru groźny zbójnik, pomimo wielu swych wad, miał dobre serce i umiał dzielić się z innymi ludźmi zdobytym dobrem. Jego zbójnicka brać zamieszkiwała jaskinie i groty, kryjąc się przed poszukującymi ich ludźmi. Owi zbóje, bardzo dobrze znali góry i lasy, oraz świetnie orientowali się w otaczającej ich przestrzeni, bowiem umieli jak nikt inny wnikliwie obserwować przyrodę.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

Załącznik e - doświadczenia do scenariusza nr 6

I. Temat doświadczenia: Jak „Janosikowi” Maryna, masło wytwarzała?

II. Zakres doświadczenia: Produkcja masła.

III. Miejsce doświadczenia: Kuchnia.

IV. Cel doświadczenia: Zobrazowanie uczniom jak powstaje masło

V. Hipoteza doświadczenia: Czy z każdej śmietany ubijemy masło?

VI. Spodziewane obserwacje/wnioski ucznia

Uczeń dostrzega, że aby wytworzyć masło, należy użyć gęstej, pełnowartościowej i skwaszonej śmietany. Wie, że dawniej ludzie aby spożyć masło, musieli je własnoręcznie ubijać w maselnicach.

VII. Wnioski z doświadczenia.

Śmietana to jeden z najbogatszych w tłuszcz i białko – produkt mleka. Powstaje ona po kilku godzinach, na powierzchni pełnowartościowego mleka w postaci tłustawej, gęstej warstwy, którą łatwo oddzielić od reszty mleka. Z uwagi na swoje ogromne zasoby tłuszczu wykorzystywana jest do produkcji masła. Z ubijanej w maselnicy śmietany, wytrącane są tłuszcze, które łącząc się z sobą tworzą tłusty produkt – masło.

OBRAZ	DŹWIĘK
Przywitanie dzieci przed telewizorami przez aktora.	Cześć mali odkrywcy. Wiem, że dzisiaj rozmawialiście o Janosiku i pewnie wiecie w jakich trudnych czasach przyszło mu żyć. Nie było wtedy sklepów takich jak dzisiaj, ani urządzeń pomagających w codziennym życiu- a ludzie samodzielnie musieli wytwarzać produkty żywnościowe. I tak np. prawdziwym przysmakiem tamtych czasów było masło. Pyszne, śmietankowe z prawdziwej śmietany. Dzisiaj też je bardzo lubimy, szczególnie kiedy jest wykonane według

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

	<p>tradycyjnej receptury , z naturalnych, świeżych składników.</p> <p>Pokażę wam dzisiaj, jak przygotować domowym sposobem prawdziwe masło.</p>	
Prezentacja środków dydaktycznych do doświadczenia.	Aby zrobić masło potrzebne nam będą: gęsta pełnowartościowa śmietana (co najmniej 30%), miska, sitko, drewniana łyżka, a zamiast maselnicy użyjemy miksera do ciasta.	
Aktor prezentuje doświadczenie. Zbliżenie na środki do doświadczenia.	Do miski wlewamy śmietankę ok. 3l i rozpoczynamy miksowanie. Po pierwszych paru minutach uzyskujemy bitą śmietanę. Po kolejnych dziesięciu minutach miksowana masa powinna się rozdzielić na – tłuste grudki masła pływające w wodnistej maślanke. Gdy tak się stanie, odkładamy mikser. Następnie z miski odlewamy wszystko co pływa. Masło przekładamy do sitka. Oczekujemy, aż maślanka odcieknie a to co zostanie, odciskamy za pomocą np. dużej łyżki. Można sobie trochę pomóc przelewając wodą. Staramy się zrobić to w miarę dokładnie, gdyż pozostawiona maślanka może spowodować jęczenie masła. Gdy pozbędziemy się wszystkiego, co pływa, domowe masło jest gotowe.	
Prezentacja wniosków przez aktora.	Masło to produkt uzyskiwany w wyniku zmaśniania, czyli oddzielania tłuszczu od reszty składników śmietanki lub śmietany. W śmietance indywidualne kuleczki tłuszczowe pływają w roztworze wodnym, natomiast w maśle, indywidualne kropelki wody rozproszone są w ciągłej fazie tłuszczowej.	Istnieją dwa sposoby wytwarzania masła: produkcja masła śmietankowego - ze słodkiej

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

	śmietanki, oraz masła ze śmietanki ukwaszonej, czyli śmietany.
--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

